

KANCELARIA PRAWNA

dr Marek Jarzyński & Kornel Novák

www.jarzpartner.pl

Stary Rynek 81

Pl 61-772 Poznań, Poland

Tel : + 4861 8522610

Fax : + 4861 8527636

E-mail : poznan@jarzpartner.pl

Poznań, dnia 22 lutego 2018 r.

Trybunał Konstytucyjny
Biuro Służby Prawnej Trybunału Konstytucyjnego
Wydział do Spraw Wstępnej Weryfikacji
Pism Inicjujących Postępowanie przed Trybunałem
Al. Jana Christiana Szucha 12 A
00-918 Warszawa

Skarżący: O A

adres do doręczeń:Kancelaria Prawna dr Marek Jarzyński & Kornel Novák
Stary Rynek 81; 61-772 Poznańreprezentowany przez pełnomocnika z urzędu:
radcę prawnego dr Marka Jarzyńskiego
Kancelaria Prawna dr Marek Jarzyński & Kornel Novák
Stary Rynek 81; 61-772 Poznań

Organ, który wydał zaskarżone przepisy: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej

Orzeczenie, którego dotyczy skarga: Wyrok Sądu Najwyższego z 02.2016 r. sygn.
, doręczony pełnomocnikowi
Skarżącego w dniu 23.03.2016 r.

sygn. akt Ts 114/16

Odpowiedź skarżącego**na zarządzenie Sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14.02.2018 r.**

Z powołaniem na postanowienie SR dla W z 01.17 ustanawiające mnie pełnomocnikiem skarżącego z urzędu, poniżej przedstawiam wyjaśnienia i informacje do poszczególnych punktów zarządzenia Sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14.02.18 (dalej jako: **zarządzenie**):

- I. W odpowiedzi na **punkt 1.** (dotyczący przedłożenia pełnomocnictwa do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej) oraz **punkt 2.** zarządzenia (wezwanie do udokumentowania daty doręczenia pełnomocnikowi skarżącego postanowienia SR dla Warszawy z 01.17) składam do akt następujące dokumenty:

- a. pocztowe potwierdzenie nadania w dniu 08.06.16 wniosku A
O z 06.16 o przyznanie prawa pomocy,
- b. pocztowe potwierdzenie nadania w dniu 09.06.16 skargi konstytucyjnej
A O z 02.06.16

jako dowody **na okoliczność** nadania wniosku o przyznanie prawa pomocy, obejmującego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu - w trybie **art. 66 ust. 3** ustawy z 25.06.15 o Trybunale Konstytucyjnym¹ (dalej jako: **uTK**), w dniu **08.06.16**, tj. na dzień przed złożeniem skargi konstytucyjnej (09.06.16);

- c. postanowienie SR dla W z 01.17
o przyznaniu A O prawa pomocy obejmującego ustanowienie pełnomocnika z urzędu - z prezentatą Kancelarii pełnomocnika skarżącego potwierdzającą wpływ tego pisma,
- d. stronę adresową koperty, w której nadano ww. postanowienie do pełnomocnika skarżącego z numerem przesyłki,
- e. wydruk z internetowego portalu Poczty Polskiej S.A. - Śledzenie przesyłek dla ww. numeru przesyłki

jako dowody **na okoliczność** udokumentowania daty doręczenia pełnomocnikowi Skarżącego ww. postanowienia w dniu 27.01.17.

Prawomocne ustanowienie dla skarżącego pełnomocnika z urzędu na skutek wniosku złożonego przed nadaniem skargi konstytucyjnej, jest równoznaczne z przedłożeniem pełnomocnictwa do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej (por. argumentacja w uzasadnieniu pisma).

II. W odpowiedzi na **punkt 3.** Zarządzenia, niżej przedstawiam dokładne uzasadnienie zarzutu niezgodności zaskarżonych przepisów z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz powołuję argumenty lub dowody na jego poparcie.

III. W odpowiedzi na **punkt 4.** zarządzenia doręczam odpisy i po cztery kopie:

- a. wyroku SO S z 07.13 z uzasadnieniem,
- b. wyroku SA S z 11.14 z uzasadnieniem.

¹ W brzmieniu obowiązującym w dniu nadania wniosku o prawo pomocy (08.06.16) oraz w dniu nadania skargi konstytucyjnej (09.06.16), tj. w brzmieniu tekstu jednolitego: Dz. U. z 2016 r. poz. 293.

Uzasadnienie

Ad I. Uzasadnienie do odpowiedzi na punkty I. i II. Zarządzenia Sędziego

1. Zgodnie z **art. 118 § 1 KPC** w zw. z **art. 74 uTK** ustanowienie radcy prawnego przez sąd jest równoznaczne z udzieleniem pełnomocnictwa procesowego.

Skarżący w dniu 08.06.16 (tj. na dzień przed złożeniem skargi konstytucyjnej) nadał pocztą wnioski o prawo pomocy obejmujące ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Według **art. 165 § 2 KPC** w zw. z **art. 74 uTK** pocztowe nadanie pisma jest równoznaczne z wniesieniem go do sądu (por. **art. 165 § 2 KPC** w zw. z **art. 74 uTK**).

Stosownie do treści **art. 66 ust. 4 zd. 1 uTK** złożenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu skutkuje bezwarunkowym wstrzymaniem biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej. Natomiast wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczeniu radcy prawnemu rozstrzygnięcia o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego (**art. 66 ust. 4 pkt 1 uTK**).

W niniejszej sprawie doręczenie niżej podpisanemu radcy prawnemu postanowienia SR dla W z 01.17 o ustanowieniu pełnomocnikiem skarżącego z urzędu nastąpiło w dniu 27.01.17 (zob. dowody powołane w petitum i załączone do niniejszego pisma).

Skutek w postaci wznowienia biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej nastąpił w dniu 28.01.17 (dzień po doręczeniu wyznaczonemu radcy prawnemu postanowienia o ustanowieniu pełnomocnikiem z urzędu). Skarga została jednak złożona już wcześniej (09.06.16 - por. dowody w petitum pisma) i w tej sytuacji doręczenie postanowienia o przyznaniu pomocy prawnej z urzędu spowodowało spełnianie warunków formalnych skargi złożonej przez ustanowionego pełnomocnika z urzędu. Gdyby bowiem skarżący nie złożył skargi w dniu 09.06.16, to w konsekwencji wstrzymania terminu na zasadzie **art. 66 ust. 4**

zd. 1 uTK, nadal mógłby ją złożyć po doręczeniu postanowienia o ustanowieniu pełnomocnika z urzędu, a wtedy nie istniała już potrzeba przedłożenia pełnomocnictwa - na skutek przyznania pomocy prawnej i ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Odmienne traktowanie skarżącego, który złożył skargę przed rozpoznaniem wniosku o pomoc prawną w stosunku do skarżących, którzy złożyli skargi po rozpoznaniu tego wniosku nie miałoby jurydycznego uzasadnienia. Skarżący, który zapobiegliwie złożył skargę konstytucyjną w toku rozpoznawania wniosku o pomoc prawną nie może być inaczej traktowany niż skarżący, którzy wnieśli skargi po ustanowieniu pełnomocnika z urzędu (a zatem bez konieczności przedłożenia pełnomocnictwa).

2. Przedstawiona powyżej argumentacja pozostaje w pełni aktualna w stanie prawnym obowiązującym po 03.01.17, tj. po wejściu w życie ustawy z 30.11.16 o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (dalej jako: **u.o.t.p.TK**). Przepis **art. 44 ust. 3 u.o.t.p.TK** powtarza bowiem treść poprzednio obowiązującego **art. 66 ust. 4 uTK**, przewidując obligatoryjne wstrzymanie biegu terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej z chwilą wniesienia (pocztowego nadania) wniosku o pomoc prawną. Natomiast **art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p.TK** tak samo jak poprzednio obowiązujący **art. 66 ust. 4 pkt 1 uTK** stanowi, że wznowienie biegu ww. terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

Ad II. Dokładne uzasadnienie zarzutu niezgodności art. 398³ § 3 KPC w zw. z art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz powołanie argumentów lub dowodów na jego poparcie:

1. Poniższe uzasadnienie przedstawiam uzupełniająco w stosunku do twierdzeń i zarzutów wskazanych na str. 4 - 9 skargi konstytucyjnej z 02.06.16.
2. **Art. 398³ § 3 KPC w zw. z art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** wyłączają kognicję Sądu Najwyższego w zakresie badania przedawnienia roszczeń jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniu sądu powszechnego I lub II instancji poprzedzającym postępowanie kasacyjne.

Zdaniem skarżącego wyłączenie kognicji Sądu Najwyższego w tym zakresie jest niekonstytucyjne, gdyż narusza prawo do sądu (**art. 45 ust. 1 Konstytucji RP**), którego realizacja wobec każdego obywatela stanowi jedną z przesłanek uznania Rzeczypospolitej Polskiej za demokratyczne państwo prawne, urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej (**art. 2 Konstytucji RP**).

Sąd Najwyższy związany ustaleniami faktycznymi na skutek normowania wynikającego z **art. 398³ § 3 KPC w zw. z art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** jest zobowiązany przenieść (przejąć bez możliwości jakiegokolwiek ingerencji) do postępowania kasacyjnego wcześniejsze ustalenia sądów powszechnych I i II instancji w zakresie przedawnienia roszczeń. Może to prowadzić do pominięcia zbadania przez Sąd Najwyższy podstaw skargi kasacyjnej, gdyż zarzut przedawnienia jest traktowany jako tamujący rozpoznanie innych zarzutów lub podstaw kasacyjnych. Sąd nie musi bowiem rozstrzygać innych zagadnień prawnych skoro z ustaleń przejętych z wyroków I lub II instancji wynika, że roszczenia są przedawnione.

Nawet jeżeli ustalenia sądów I lub II instancji są całkowicie błędne, Sąd Najwyższy - na skutek obowiązywania zaskarżonego unormowania - nie ma kompetencji im zaprzeczyć i przeprowadzić własne wnioski co do faktów.

- Opisane ustawowe ograniczenie kognicji Sądu Najwyższego zaprzecza celowi wprowadzenia do systemu prawa skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia służącego kontroli legalności prawomocnych orzeczeń sądowych. Skarga kasacyjna ma służyć kontroli zgodności orzeczenia z prawem (por. np. **art. 398¹⁴ in fine KPC**). Tymczasem wyrok nie spełnia kryterium zgodności z prawem, jeżeli podstawą jego wydania są sprzeczne z rzeczywistością ustalenia faktyczne warunkujące ocenę przedawnienia roszczeń.

W sprawie sygn. _____ Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną, gdyż ze względu na ograniczenia kognicji wprowadzone **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** - musiał przyjąć błędne i sprzeczne z materiałem dowodowym ustalenie wyroku SA S _____ z 11.14, że roszczenia skarżącego (powoda w ww. sprawie) są przedawnione.

Por. wyrok SN _____ z 02.16, uzasadnienie, str. 3, wers 7. - 11. - w załączeniu

Niemożliwość weryfikacji przez Sąd Najwyższy ustaleń faktycznych wyroków SO S _____ z 07.13 i SA S _____ z 11.14 dotyczących przedawnienia roszczeń, w sposób nieodwracalny uniemożliwiła usunięcie naruszeń prawa w postępowaniu kasacyjnym.

- W wyroku sygn. K 28/97 z 09.06.98 (OTK 1998/4/50; Prok.i Pr.-wkł. 1998/10/47; LEX nr 33151) Trybunał Konstytucyjny wyróżnił elementy składowe prawa do sądu:

„Na konstytucyjne prawo do sądu składa się w szczególności:

1) prawo dostępu do sądu, tj. prawo uruchomienia procedury przed sądem - organem o określonej charakterystyce (niezależnym, bezstronnym i niezawisłym);

2) prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności;

3) prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd (por. M. Wyrzykowski, *Komentarz do art. 1 przepisów utrzymanych w mocy [w:] Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, red. L. Garlicki, Warszawa 1995-1998; por. też Z. Czeszejko-Sochacki: Prawo do sądu w świetle Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Ogólna charakterystyka), Państwo i Prawo, 1997, nr 11-12*)”.

Z kolei w wyroku sygn. K 28/02 z 24.02.03 (OTK-A 2003/2/13; Dz.U.2003 r. Nr 41, poz. 361; LEX nr 76811) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że prawo do sądu należy rozpatrywać m.in. w perspektywie możliwości wydania konkretnego rozstrzygnięcia (orzeczenia sądowego). Brak takiej możliwości czyni prawo do sądu iluzorycznym (por. uzasadnienie prawne wyżej powołanego wyroku).

Nadto, odnosząc się do pojęcia prawa do sądu w wyroku sygn. K 53/05 z 14.06.06 (OTK-A 2006/6/66; Dz.U.2006/118/812; LEX nr 197893) Trybunał Konstytucyjny zważył:

„Z zasady demokratycznego państwa prawnego wynika natomiast ogólny wymóg, aby wszelkie postępowania prowadzone przez organy władzy publicznej w celu rozstrzygnięcia spraw indywidualnych odpowiadały standardom sprawiedliwości proceduralnej. W szczególności regulacje prawne tych postępowań muszą zapewnić wszechstronne i staranne zbadanie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, gwarantować wszystkim stronom i uczestnikom postępowania prawo do wysłuchania, tj. prawo przedstawiania i obrony swoich racji, a jednocześnie umożliwiać sprawne rozpatrzenie sprawy w rozsądnym terminie [wyróżn. MJ]”.

Zagadnienia związane z zakresem i charakterem prawa do sądu przewidzianego **art. 45 ust. 1** Konstytucji RP były również przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego:

„(...) gwarantowane przepisem art. 45 Konstytucji prawo do sądu nosi charakter autonomiczny; przyjmuje się, że jest ono prawem podmiotowym obywatela, tworzącym podstawę roszczenia, a zatem stanowi odrębne i niezależne od innych powiązań normatywnych prawo przysługujące jednostce w stosunku do państwa (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2000 r., II CKN 285/00, OSNC 2000, nr 10, poz. 188). W praktyce oznacza to, że sprawa przedstawiona do rozstrzygnięcia musi być przez sąd (powszechny lub inny) rzeczywiście rozpoznana [wyróżn. MJ]”.

Por. postanowienie SN III CK 53/02 z 21.05.02, OSNC 2003/2/31; Biul.SN 2002/11/12; LEX nr 55849, uzasadnienie prawne

5. Unormowanie **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** wyłączające kognicję Sądu Najwyższego w zakresie badania przedawnienia roszczeń jako okoliczności wynikającej z faktów ustalonych w orzeczeniach sądów I i II instancji nie spełnia wyżej przytoczonych standardów konstytucyjnego prawa do sądu. Normy wynikające z powołanych przepisów nie odpowiadają standardom konstytucyjnym, szczególnie gdy zważyć, że ostatecznym efektem kontroli kasacyjnej powinno być usunięcie z obiegu prawnego orzeczenia niezgodnego z prawem. Brzmienie powołanych przepisów uniemożliwia wszechstronne zbadanie legalności orzeczenia, gdyż Sąd Najwyższy nie dysponuje odpowiednimi ustawowymi środkami pozwalającymi na swobodną ocenę stanu faktycznego sprawy (w konkretnym przypadku w kontekście nieprawidłowego zastosowania instytucji przedawnienia roszczeń).

Skoro **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** przewiduje związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, to Sąd ten nie jest uprawniony do uchylenia („skasowania”) orzeczenia obarczonego istotnymi wadami w zakresie prawdziwości ustaleń faktycznych. Jeżeli bowiem Sąd Najwyższy sam nie może ustalać stanu faktycznego, to jednocześnie nie posiada ustawowej zdolności do zasadnego uchylenia orzeczenia z przyczyn związanych z błędnym ustaleniem stanu faktycznego (w tym np. całkowicie mylnego ustalenia zdarzeń prawnych i terminów, od których zależy liczenie biegu przedawnienia). Tylko w przypadku, gdyby Sąd Najwyższy dysponował uprawnieniem do analizy stanu faktycznego, to mógłby z odpowiednim uzasadnieniem uchylić orzeczenie oparte na wadliwych podstawach faktycznych.

Pełna kontrola legalności orzeczenia powinna zakładać badanie prawidłowości ustaleń stanu faktycznego, gdyż właśnie od ustaleń faktycznych zależy prawidłowa subsumpcja, tj. przyporządkowanie stanów faktycznych do określonych norm prawnych. Prawidłowa subsumpcja jest natomiast warunkiem koniecznym wydania orzeczenia odpowiadającego standardom sprawiedliwości, do których wielokrotnie odwoływał się Trybunał Konstytucyjny (por. powołane wyżej orzeczenia TK).

6. Konieczny funkcjonalny związek pomiędzy prawidłowym ustaleniem stanu faktycznego a wyrokowaniem zapewniającym realizację zasad praworządności i sprawiedliwości społecznej został uwzględniony w konstrukcji skargi nadzwyczajnej, która zostanie wprowadzona do polskiego systemu prawnego od 03.04.18.

Art. 89 § 1 pkt 3 ustawy z 08.12.17 o Sądzie Najwyższym² dozwala na wniesienie takiej skargi w przypadku oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Gdyby Sąd Najwyższy miał zapewnioną możliwość badania ustaleń faktycznych w postępowaniu zakończonym wyrokiem z 02.16, to nie wydałby orzeczenia tej treści. Efekt zastosowania niekonstytucyjnych zdaniem skarżącego przepisów **art. 398³ § 3 KPC** w zw. z **art. 398¹³ § 2 druga część zdania KPC** w postępowaniu SN był taki, że Sąd Najwyższy związany ustaleniami faktycznymi orzeczenia SA S z 11.14 musiał przyjąć, że roszczenia są przedawnione, a w konsekwencji pominął zbadanie części przepisów literalnie wskazanych przez skarżącego jako podstawy skargi kasacyjnej.

Por. skarga kasacyjna, str. 2, punkt 3., 4. oraz 5. do str. 9 -
w załączeniu do skargi konstytucyjnej

7. Dopuszczalność złożenia skargi konstytucyjnej w celu ochrony praw cudzoziemca uzasadniam treścią **art. 37 ust. 1** Konstytucji RP, zgodnie z którą: „Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji”. W zakresie prawa do sądu (**art. 45 ust. 1** Konstytucji RP) cudzoziemca należy zatem traktować tak jak obywatela polskiego.

dr Marek Jarzyński

² Dz. U. z 2018 r. poz. 5.

Załączniki: pięć (5) odpisów pisma

1. pocztowe potwierdzenie nadania w dniu 08.06.16 wniosku A
O z 02.06.16 o przyznanie prawa pomocy
2. pocztowe potwierdzenie nadania w dniu 09.06.16 skargi konstytucyjnej
A O z 02.06.16³
3. postanowienie SR dla W z 01.17
o przyznaniu A O prawa pomocy obejmującego
ustanowienie pełnomocnika z urzędu - z prezentatą Kancelarii
pełnomocnika skarżącego potwierdzającą wpływ tego pisma
4. strona adresowa koperty, w której nadano ww. postanowienie
do pełnomocnika skarżącego z numerem przesyłki
5. wydruk z internetowego portalu Poczty Polskiej S.A. - Śledzenie
przesyłek dla ww. numeru przesyłki
6. odpis wyroku SO S z 07.13 z uzasadnieniem
7. odpis wyroku SA S z 11.14 z uzasadnieniem
8. odpis i cztery (4) kopie wyroku SO S z 07.13
z uzasadnieniem
9. odpis i cztery (4) kopie wyroku SA S z 11.14
z uzasadnieniem

³ W odpisie dokumentu zakryto dane innych adresatów zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.